

NOVÁ POEZIE A STROJ

Žijeme ve věku atomové energie. Proměnila už řadu vědních oborů, své místo s úspěchem nalézá i ve společenských vědách. I v literární vědě, a to především jako energie čirá, bez přívlastků, kterou je třeba vynakládat na překonání výdobytků vědeckotechnické revoluce /zvláště přechod knihoven na atomový pohon je náročný, dlouhodobý program a potíže se studiem knih a časopisů jistě v rámci těchto perspektiv rádi omluvíme; vedle toho nastala informační exploze a třistaletá poroba národa nevytvořila dostatečný fond hradů a zámků pro skladování literatury/. Díky této stupňující se nepřístupnosti starší literatury odborné i beletristické zaznamenala literární věda nebyvalé množství nových, zcela původních děl. Zvláště plodné jsou mezioborové týmy, neboť právě na pomezí rozličných věd vznikají nejvýznamnější práce. Tyto týmy mají ovšem také své nevýhody, ale výhody je zdaleka předčí. Nevýhoda záleží v tom, že díla vzniklá touto cestou si vyžadují větší počet recenzentů z různých oborů, a tak není řídkým jevem, že se nad takovou prací schází psychiatr, veterinář, astronom, astrolog a za praxí jako vědecký redaktor i malíř pokojů. Výhoda pak spočívá v tom, že se jedinec v tomto množství snáze ztratí a že recenze probíhá neobyčejně rychle a vesměs kladně, protože nikdo nerozumí celku a nehodlá to přiznat.

I do číré literární vědy úspěšně pronikají poznatky jiných věd. Teorie informace, kybernetika jsou tu jako doma. Vytvářejí se modely fungování literárního díla od jeho vzní-

ku až po jeho recepci, tj. od chvíle, kdy spisovatel začal okusovat tužku /popřípadě vytáhl z almary psací stroj/, až po obdivný vzdech čtenářek /např.: "Oh, jak je krásně kadeřavý ten autor Něžných drápků."/. Rodí se pak nejen modely fungování děl, nýbrž i modely děl klasiků, jak by měla správně vypadat, popřípadě, jak by vypadala, kdyby autor žil v jiných, lepších podmínkách, například dneska. Také bez uplatnění teorie systému dnes už neobstojí žádný literární vědec. Kupříkladu sémantika pojmu struktura je teorií tak propracována, že všechny tyto super, sub, makro, mikro, meso, mega, infra a ultrastruktury už nenajdou v objektivní realitě nic, co by se jim podobalo. Tím ovšem lépe pro teorii. Výčet pokroku v literární vědě nelze zakončit jinak než poukazem na to, jak plodně ji obohacuje matematika. Pronikla do teorie literatury /P. Vašák/, do versologie /M. Červenka/, ale - a to je největší gól - i do samotného básnictví. Byly časy, kdy básníci opětovali mlátičku, nebo kdy André Breton se inspiroval ke svým teoriím šicím strojem. Kde jsou ty doby, kdy Karel Teige snil o tom, že poezii budou psát všichni. Jeho nejspěšnější představy skutečnost dávno předstihla. Dnes nejen poezii píše každý a zvláště pracovníci ČSAV, ale verše tvoří i stroje. Prozatím jen matematické, lze ale předpokládat, že v nejbližší budoucnosti i ty ostatní, i ta mlátička, i ten šicí stroj.

Dnes se tedy, milí čtenáři, musíte spokojit jen s ukázkami poezie kybernetické. Verše vytvořil básník - stroj Pavlíček /ÚČSL Dukla 451/IV/3/, nemanželský syn ze třetí

generace, speciálně zkonstruovaný Pavlem Vašákem k oslavě jubilanta. Bude užíván i nadále, aby oslavy slavných i méně slavných spisovatelů, akademiků i prostých řadových vědců byly cele formalizovány a automatizovány.

Vážení čtenáři, než se seznámíte s touto zcela novátorskou tvorbou, je třeba předeslat jistá poučení. Stroj někdy pracuje s cizími slovy, zná něco z francouzštiny, ruštiny, latiny i slovenštiny, speciálně na jubilantovu počest využívá i dialektismů z jeho rodného kraje. Nedospěl však ještě tak daleko, aby se plně přizpůsobil rozmarům češtiny s jejími dlouhými a krátkými samohláskami, jednou /hned v druhém verši/ se dopustil i gramatické chyby /záměna y-i/, nezná prozatím ani diakritická znaménka. U těchto detailů se jeví jako stále nezbytný lidský faktor, alespoň prozatím. Zcela nenahraditelný /správně česky nezastupitelný/ je však tento faktor v oblasti cenzury. Můžeme říci, že ve volbě slov je náš stroj někdy dosti nevybíravý, a nebojme se přiznat, že přímo nemravný, vulgární. Editor musel vyřadit z básně celé dvě strofy /čtyřveršové/ pro nevhodný obsah, ale i tak nemá jistotu, že vychytil vše, neboť má nepatrné vlastní zkušenosti na tomto úseku lidské aktivity, jež tolik pracuje nejen se znaky, ale i náznaky. Jak jsme se informovali, ani konstruktéři v jiných ústavech doma i v zahraničí si s touto etickou stránkou nových básníků nevědí rady.

Nuže, po nezbytných informacích ať zazní a rozechvívá nás poezie!

V L A D I M Í R M A G U R A

VLADIMÍR MAGURA

LÍDA CAMRÁ V RÍMU

VICI, RADAR MUMLÁ

MÁ-LI CAR RUM, DÁVÍ
LARVA MI DÁ CIMRU
MARDI, VÍLA RUMCÁ
ADMIRÁL UMÍRA V C.
CIVIL MĚ RÁD MARU
AVIRIL MÁMU DRCÁ
CAR V. MÁ DÍRU LAMÍ
CURA VILMA DRÍMÁ
DRAMA, MŮRŘ V LÍCI
DŮRA V LÍMCI MÁ AR
DA, AMUR MÁ VÍC LIR
RUDA CIVÍ A MRMLÁ
RAMLÍCI, DRAMA ÚV
RADIM VÍRA CUMLÁ
MILADA RUM VRACÍ
DRAVÁ MŮRA MICI L.
VÍM, RIA RÁDA CUML
MILÁ CURVA IRMA D.
V RÁMCI MÍRU DALA
RÁM MÁ LÍC A DÍRU V ...
LIDRA MIRIAM A VC /W/
VÍM, CIA DALA R. RUM
A. M. CÍDIL MAURA v.r.
MICI DRMÁ RAULA V.
V RÁMU MÁ RADLICI
VLADIMÍR MACURA

Text nejprve zcenzuroval, poté pojednal a připravil k vydání
Zdeněk Pešat.